

Ющенко Н. Л. До питання оподаткування доходів за місцем їхнього використання як шляху детінізації економіки України / Ющенко Н. Л. // Трансформація фіскальної політики України в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць за матеріалами VIII науково-практичної інтернет-конференції, 1-15 грудня 2016 р. – Ірпінь, 2016. – С. 84-85. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ndi-fp.asta.edu.ua/newsView/186/>

Ющенко Надія Леонідівна, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівський національний технологічний університет, Україна

ДО ПИТАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ЗА МІСЦЕМ ЇХНЬОГО ВИКОРИСТАННЯ ЯК ШЛЯХУ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У 2015 році в Національному банку України підрахували, що у населення на руках мінімум 50-70 млрд. доларів або трохи більше 1-1,5 тис. доларів на особу. За даними Незалежної асоціації банків, ще 22 тис. грн. – у фінустановах. Разом на середнього українця виходить біля 60 тис. грн. [1].

Аналіз експертами поданих українськими парламентарями е-декларацій, з урахуванням наданих в борг третім особам коштів, показав, що народні депутати і члени їх сімей зберігають тільки 7,5 млрд. грн. готівки, що можна зіставити з нестачею фінансування Міністерства оборони у 2016 році, чого достатньо, щоб покрити річні витрати на підняття мінімальної зарплати з 1550 до 3200 грн. для майже 400 тисяч людей, цього б вистачило на весь обсяг підтримки стратегічної для України аграрної галузі (в проекті Держбюджету-2017 на це закладено 5,5 млрд. грн.), або ж 7,5 млрд. грн. – це половина бюджету, закладеного на будівництво і ремонт доріг у проекті Держбюджету на 2017 рік. Але суми готівкових коштів – це лише незначна частина в деклараціях українських нардепів, яка вже встигла здивувати (про що свідчать численні публікації у провідних світових виданнях) Захід, у якого Україна в особі тих-таки депутатів і міністрів постійно просить фінансової допомоги.

Підвищення з 1 січня 2017 року вдвічі до 3200 грн. мінімальної зарплати, встановлення тарифного розряду єдиної тарифної сітки у розмірі 1600 грн. та скасування прив'язки розрахунку посадових окладів до мінімальної зарплати як

кроків на шляху до виведення економіки з тіні, подолання такого явища як „зарплата у конвертах”, що, в свою чергу, сприятиме збільшенню надходжень до бюджету, ініційовані Урядом України для розгляду Верховною Радою [2]. Кабмін вважає, що в українських реаліях підвищення мінімальної зарплати матиме ще один позитивний ефект – виведення зарплат із тіні і як результат – скорочення дефіциту Пенсійного фонду і обсягів його державної підтримки [3].

Багаторічне дуже повільне підняття соціальних стандартів в Україні і їх відставання від реальних темпів інфляції, провокували зубожіння населення, що, своєю чергою, негативно впливало на економіку через скорочення споживчого попиту у той час як уряди провідних країн аби подолати кризові явища в економіці не скорочували, а навпаки, збільшували соціальні видатки, щоб відновити внутрішній попит.

За даними Державної фіскальної служби України підвищення „зарплатної мінімалки” – перший крок до легалізації реальних зарплат, і анонсується підвищення мінімальної заробітної плати у 2017 році до 5 000 грн., а потім і до 7500 грн. [4].

Виведення доходів із неформального сектору, легалізація заробітних, пошук раціональних методик їх виявлення залишаються актуальними проблемами для України. Єдиного визначення неформальної економічної зайнятості не існує, так як і єдиного погляду на причини її виникнення. Зміст неформальної зайнятості різний в різних країнах, в різні періоди їх розвитку. При її визначенні науковці сходяться тільки в тому, що даний вид зайнятості не веде за собою виникнення прав на трудові та соціальні гарантії, які встановлені Міжнародною організацією праці. Термін „тіньова” описує явище чи процес, який не можна виміряти за допомогою стандартних статистичних методів, тому для вимірювання тіньової економіки зазвичай використовують два методи: непрямі (мікрометоди) та прямі (макрометоди) оцінок. Вважається, що мікрометоди, зазвичай, завищують, а макрометоди занижують реальні масштаби неформальної економіки.

Вивчення міжнародного досвіду статистичних спостережень неформального сектора показало, що серед прямих методів найчастіше застосовуються вибіркові обстеження домашніх господарств і підприємств, експертні оцінки. У загальному плані непрямі методи не дозволяють дослідити характер і форми неформальної зайнятості, а також зрозуміти причини її поширення. Їх слід застосовувати як доповнення до прямих методів, які використовують спеціальні кількісні і якісні соціологічні дослідження, опитування експертів, а також аналіз податкових реєстрів. Загальним недоліком усіх методів оцінки тіньової зайнятості є те, що вони не дають змоги виявити тенденції її зростання, але надають деталізовану інформацію про структуру і склад зайнятих у тіньовій економіці.

В [5] нами були систематизовані і проаналізовані методи, за якими можна здійснити облік неформальної зайнятості та запропоновані аспекти їх класифікації, виділені ряд актуальних шляхів мінімізації неформальної зайнятості, серед яких найдієвішим в умовах проведення реформ на даному етапі розвитку України, вважаю, могло б стати переорієнтування з оподаткування доходів за місцем їхнього створення на оподаткування цих доходів за місцем їхнього використання, що реалізується через перехід до моноподаткової системи, створення електронної системи грошового обігу та прийняття законодавчо-нормативного акту щодо формування цін на товари, роботи, послуги.

Список літератури

1. Українська правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/articles/2016/11/4/7125742/>
2. Урядовий портал [[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249434717
3. Урядовий портал [Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249433237
4. Дебет-Кредит [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://news.dtki.ua/labor/compensation/40920>

5. Ющенко Н. Л. Про методи визначення обсягів неформальної зайнятості / Н. Л. Ющенко, Т. В. Назаренко // Наукові засади сталого розвитку економіки: зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., (Тернопіль, 6-17 черв. 2011 р.). – Тернопіль : Крок, 2011. – С. 337-339. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.conftharv.at.ua>